

Suomalaista luontoa ja sielunmaisemaa monikielisesti

Pekka Tenhunen: *Ensi askeleet Suomen luontoon – First Steps into Finland's Nature*. Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys (KLYY) 2018.

Suomessa matkaileville tai asuville Suomen ystäville ja maahan muuttaneille uusille suomalaisille suunniteltu *Ensi askeleet Suomen luontoon* on kaksikielinen luonto-opas, jonka kaikki tekstit ovat sekä suomeksi että englanniksi. Lisäksi opas sisältää monikielisiä sanastoja, joista sivunumeroilla varustetut suomenkieliset hakusanat löytyvät ruotsiksi, viroksi, saksaksi, ranskaksi, espanjaksi, venäjäksi, kiinaksi, arabiaksi ja englanniksi. Kaikista oppaassa esitellyistä eläimistä, kasveista, sienistä ja muista eliöistä mainitaan myös tieteelliset nimet. Myös sisällysluettelo on kaksikielinen – suomeksi ja englanniksi. Lisäksi asioiden löytämistä helpottavat taitossa käytetyt värikoodit: talvi on sininen, kevät keltainen, kesä vihreä ja syksy punainen. Opas kertoo Suomen luonnosta lähes kaiken mahdollisen, saaristosta metsiin, järville ja tuntureille, luototyyppien ja vuodenaikojen mukaan.

Kirjan kirjoittaja Pekka Tenhunen on pitkän linjan kuopiolainen luonnonystävä ja kirjan kustantaneen Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen (KLYY) jäsen. Kirja on tehty vapaaehtoisvoimin lahjaksi Suomen luonnolle. Luontovaloku-

via on saatu oppaan kuvitukseen useilta valokuvaajilta. Myös tekstit on käännetty englanniksi ryhmätyönä, ja erityisesti Carol-Ann Sihvonen ja professori Atte von Wright ovat olleet hankkeessa paljon mukana.

Suomi on kansainvälistynyt nopeasti ja monikielisen luonto-oppaan tekemiseen on innostanut havainto, että selkeästi luonnon perusasioita taustaltaan ulkomaalaisille esitteleviä oppaita ei Suomessa ole. Suomenkielisten kirjojen tekstit ovat pitkiä ja vaikeaselkoisia, eivätkä niiden tekijät ole huomioineet mitenkään maahan muuttaneiden tiedontarvetta.

Suomalaisuutta ja suomalaisen suhdetta luontoon

Ensi askeleet Suomen luontoon kannustaa retkeilemään luonnossa, jonne mukaan kannattaa ottaa myös reppuun mahtuva luonto-opas. Mutta tämä luonto-opas ei keskitykään vain luontoon, vaan se opastaa luontevasti myös suomalaisesta kulttuurista, historiasta ja nykyajan elämästä. Parin kolmen rivin tekstit kertovat ytimekkäästi esimerkiksi kasken polttamisesta, pilkkimisestä, virpomisesta, sienestämisestä, linnunpöntön rakentamisesta tai saunomisesta.

Luonnon ja sitä kuvaavan sanaston tunteminen auttaa ymmärtämään suomalaisten luontosuhdetta, kuvaavathan esimerkiksi saaristot, metsät, järvet ja tunturit suomalaista identiteettiä myös kuvataiteessa, musiikissa ja kirjallisuudessa. Oppaan 190 sivulle on saatu mahtumaan monipuolista tietoa sekä luonnosta että suomalaisten elämäntavoista, eikä kansanperinteen mukaisia selityksiäkään ole unohdettu. Esimerkiksi vanhan ajan juhannustaikojen avulla voi nähdä tulevaisuuteen. Varsinkin tytöt ovat Suomessa osanneet tehdä juhannusyön taikoja, he ovat keränneet seitsemän kukkaa tyynyn alle ja nähneet siten unessa tulevan puolionsa. Poikien juhannusperinteistä ei mainita tässäkään kirjassa mitään.

Sivuille mahtuu jopa sanontojen ja sanaleikkien selityksiä.

Myös jokamiehen oikeuksista kerrotaan ja samalla muistetaan selittää myös jokamiehen velvollisuuksia, joissa olisi paljon kertaamisen aihetta myös suomenkielisille suomalaisille. Kaikkialle ei Suomessakaan saa mennä retkeilemään ja marjoja poimimaan, mitään vahinkoa ei saa aiheuttaa, roskia ei saa heittää luotoon eikä katkoa elävien puiden oksia. Kalojen ja kalastuksen yhteydessä muistutetaan myös kalastusluvista ja metsästyksen yhteydessä metsästäjätutkinnosta.

Luonnonilmiöihin liittyy myös kauniita sanoja, kuten sade, usva, sumu, halla ja kuura, joiden merkitys selviää parhaiten kuvien kera selitettynä. Pienikin valokuva kertoo paljon varsinkin luonto-oppaassa. Kirja onkin runsaasti kuvitettu, siinä on yli tuhat valokuvaa, piirrosta tai karttaa selventämässä luonnonhistoriaa, maisemaa, ilmastoa, säätä, geologiaa sekä ympäristönsuojelua ja luontoharastuksia.

Oppaan tekijöillä on ollut selkeä käsitys, millaiselle kohderyhmälle he ovat luonnosta kertomassa. Jo ensimmäisellä selaamisella kirja vaikuttaa runsaalta, värikkäältä ja innostavalta. Koska maahanmuuttaja ei ole voinut lapsuudestaan alkaen kartuttaa tietoaan uuden kotimaansa luonnosta, oppaan jokainen pienikin yksityiskohta on suunniteltu lisäämään asiasisältöä, joka auttaa ymmärtämään suomalaisten kokonaisvaltaista luontosuhdetta.

Tätä luonto-opasta voi kuvata pohjoisen Euroopan luonnon ja suomalaisuuden peruskurssiksi kaikille kiinnostuneille, jotka pystyvät lukemaan ja omaksumaan asioita suomeksi, englanniksi tai kahdeksalla muulla kielellä. Jokaiselta aukeamalta löytyy varmasti jotain kiinnostavaa tutkittavaa ja uutta opittavaa myös suomenkielisille suomalaisille – esimerkiksi järviruoko eli ryti on juuri se isokokoinen rehevien rantojen heinä,

jota useimmat kutsuvat virheellisesti kaislaksi.

Opas auttaa myös parantamaan ja ylläpitämään vieraskielistä luontosanastoa. Suositellenkin sitä erityisesti luonto- ja elämysmatkailussa työskenteleville. Monikielistä luonto-opasta voivat tarvita myös paluumuuttajina takaisin kotimaahansa sopeutuvan perheen lapset.

Ensi askeleet Suomen luontoon on tuotettu osana Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhluvuoden 2017 ohjelmaa. Mielenkiintoisen luonto-oppaan voi tilata kätevimmin Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen sll.fi/pohjois-savo/klyy -nettisivuilta löytyvillä ohjeilla. Myös oppaan myyntituoto menee luonnon hyväksi.

MATTIAS TOLVANEN

Kirjoittaja on biologi ja tietokirjailija.

LUONNONFILOSOFIAN SEURAN TILAISUUKSIA TIETEIDEN TALOLLA

19.2.2019 16.15–17.45 sali 104

Tuomo Suntola: Dynaaminen Universumi I.

19.2.2019 18.15–20.00 sali 104

Teemalta: Tulevaisuuden tutkimus. Mikko Dufva: Tulevaisuusajattelu ja ennakointi Suomessa. Sam Inkinen: Tulevaisuutta ei voi ennustaa, mutta tulevaisuudet voi keksiä.

5.3.2019 16.15–17.45 sali 104

Tuomo Suntola: Dynaaminen Universumi II.

5.3.2019 18–20 sali 104

Aku Visala: Tekoäly ja itseymmärrys.

19.3.2019 18–20 sali 505

Teemalta: Fenomenologia ja luonnontiede.

Lisätietoa: www.lfs.fi

TSV:N KORDELININ TIEDEPALKINNON SAAJAKSI HAETAAN EHDOTUKSIA

TSV:n Kordelinin tiedepalkinto jaetaan vuosittain Alfred Kordelinin säätiön Tieteellisten seurain valtuuskunnan 100-vuotisrahastosta. Palkinto on suunnattu tieteelliselle seuralle tai seura-aktiiville, joka on osoittanut erityistä ansiokkuutta tiedetapahtumien järjestämisessä, avoimen julkaisemisen edistämässä, tiedeviestinnässä tai tieteellisten seurojen toiminnan näkyväksi tekemisessä.

Palkinto tai palkinnot jaetaan 23.9.2019, jolloin juhlistetaan myös TSV:n 120-vuotista taivalta.

Ehdotukset pyydetään lähettämään 31.3.2019 mennessä.

TSV:n verkkosivuilla on tarkemmat ohjeet ehdotusten tekemisestä: <https://www.tsv.fi/fi/uutiset/tee-ehdotus-palkinnonsaajaksi>

Lisätietoja: Kati Ruuth-Chappuis, puh. (09) 228 69 225, kati.ruuth-chappuis@tsv.fi.

TIETEELLISTEN SEURAIN VALTUUSKUNTA
Vetenskapliga samsfundens delegation